

Pöytäkirja

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunnan kokous 8.12.2021

1. Kokouksen avaus, työjärjestyksen hyväksyminen ja pöytäkirjantarkastajien valinta

Päätös: avattiin kokous, hyväksyttiin työjärjestys ja valittiin pöytäkirjantarkastajiksi Jarkko Haanpää ja Aadan Ibrahim. Uusi myönteisen erityiskohtelun ohjelman koordinaattori Petri Roikonen esittäytyi lyhyesti.

2. Nicehearts ry:n työ tyttöjen ja naisten aseman edistämiseksi

Nicehearts perustettiin Vantaalla vuonna 2001 edistämään tyttöjen ja naisten osallisuutta ja ehkäisemään syrjäytymistä. Yhdistyksen toiminnanjohtaja Johanna Sjöholm ja työntekijät Sanna Heikkinen, Liisa Kulha ja Johanna Snellmann esittelivät yhdistyksen toimintaa, havaintoja kohderyhmien ja yhdistyksen tarpeista sekä ajankohtaisista ilmiöistä työssä.

Johanna Sjöholm kertoi yleisesti yhdistyksen toiminnasta Vantaalla. Palvelut toimivat Lummetiellä 13 työntekijän. Rahoitus tulee pääosin STEA:lta, mutta myös Vantaan kaupunki avustaa rahallisesti ja kattamalla puolet tilavuokrasta. Hyvinvointialue tuo muutoksia, sillä on löydettävä uusia avustusmuotoja ja pohdittava, miten palveluita mahdollisesti rajataan ja miten alueet saadaan keskustelemaan keskenään. Toiminnan raamien määrittelemiseksi tarvitaan pääsy työryhmiin, joissa pohditaan tulevaisuutta. Yhdistys on päässyt Vantaalla hyvin mukaan verkostoihin mm. väkivaltatyössä ja Lapsiystävällinen kunta -työssä.

Toiminnan ytimessä on turvallisempi tila, joka osaltaan mahdollistaa antirasistisen ja kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen perustyön erityisesti sellaisille, jotka eivät käytä yleensä kaupungin muita tiloja. Tarjottavat palvelut ovat yksilöllinen ja kokonaisvaltainen palveluohjaus, vertaistukitoiminta, koulutus, mahdollisuus vapaaehtoistyön sekä vapaa-ajan yhteisöllinen toiminta. Vain tytöille ja naisille tarkoitettu toiminta mahdollistaa luottamuksellisen keskustelun vaikeista aiheista kuten rasismi ja väkivalta, antaa voimaantumisen kokemuksia ja lisää iloa, yhteisöllisyyttä ja positiivisuutta arkeen.

Keskustelussa käsiteltiin mm. koronan vaikutusta toimintaan sekä toiminnan laajuutta ja kielivalikoimaa. Siirtyminen osittain verkkoon pandemian alettua on mahdollistanut myös uudenlaiset kohtaamiset, esim. Naapuriäiti-koulutukset. Kävijämäärän ja tuen tarpeen lisääntymisen vuoksi resurssija tarvittaisiin lisää vaatimaan ammattityöhön. Käsiteltävät asiat voivat olla vakavia (väkivalta, seksuaalinen häirintä, mielenterveysongelmat jne.) eivätkä virtuaalipalvelut sovellu niiden käsittelyyn, joten myös kasvokkainen työ on jatkunut. Asiakasmäärät: Vantaalla oli marraskuussa 190 asiakasta, ja toimistolla 650 tapaamista. Käyntikertoja oli yhteensä yli 3000 viime vuonna. Sjöholmin mukaan toiminta on jo niin laajaa, että viestintään tarvitaan lisäresurssia.

WahvaNainen-toiminta tarjoaa kokonaisvaltaista palveluohjausta ja erilaisia ihmisten tarpeista lähteviä vertaistuellisia ryhmiä sekä psykososiaalista tukea lähisuhdeväkivaltaa kokeneille naisille. Kieliosaamista on mm. arabian, ranskan ja darin kielillä ja mahdollisuus myös tulkin käyttöön. Luku- ja kirjoitustaidon opetusta järjestetään yhteistyössä Vision kanssa. Toiminta täytti juuri 10 vuotta. Naapuriäiti-toiminta on jatkunut 5 vuotta. Naapuriäidit ovat vapaaehtoisia, jotka ovat saaneet koulutuksen suomalaisesta yhteiskunnasta ja sen palveluista. Pidempään maassa asuneina he pystyvät tukemaan vähemmän aikaa maassa olleita monin tavoin. Naapuriäiti-toiminta on eräänlainen alusta, jolla jokainen etsii oman sopivan tapansa auttaa muita. Pyyntöjä tulee mm. maahanmuuttajapalveluista ja muilta viranomaisilta. Naapuriäideillä on paljon omaa tai yhteistä toimintaa. Tällä hetkellä Vantaalla on yli 100 naapuriäitiä, jotka puhuvat yli 50 kieltä. Heitä voi kutsua mukaan alueellisen yhteistyön ja osallisuuden kehittämiseen, viestiä Maive Saarelle.

Tyttöjen tila on tyttöjen ja nuorten naisten oma, turvallinen tila 10–28-vuotiaille Tikkurilassa ja laajemmin somessa, jossa voi saada tukea omaan kasvuunsa, tulla nähdyksi ja kuulluksi omana itsenään. Mukana on yleensä niitä, jotka eivät käytä muita palveluita, ovat yksinäisiä, koulukiusattuja jne., mikä on tehnyt osallistumisen vapaa-ajan toimintoihin vaikeaksi. Yhteistyöverkoston kuuluvat koulut ja oppilaitokset. Tarjolla on myös seksuaalineuvontaa chatissa ja seksuaaliterapeutti ja Sua varten somessa -palvelu 8–21-vuotiaille nuorille (Instagram, Tiktok, Snapchat).

Keskustelussa nousi esille lähisuhdeväkivalta ja mm. velvollisuudet ja verkostoyhteistyö asioissa, joissa rikoksen tunnusmerkistö täyttyy. Rikosilmoituksia tehdään ja yhteistyötä on mm. KRP:n, Koivulan ja turvakotien sekä lastensuojelun kanssa. Iso osa työtä on akuutin tilanteen jälkeinen tuki esim. turvakotijakson jälkeen, jossa on palveluaukko. Nicehearts näkee sovittelun lähisuhdeväkivaltatilanteissa ongelmallisena eikä kannusta siihen. Yhdistys on kuitenkin mukana Helsingin kaupungin työryhmässä sovittelun kehittämiseksi.

Ajankohtaiset ilmiöt ja tarpeet, joita Niceheartsissa tulee näkyviin, liittyvät mielen hyvinvoinnin tukemiseen erityisesti koronan jälkeen, yksinäisyyden vähentämiseen, matalan kynnyksen maksuttomaan vapaa-ajan toimintaan, tukeen ja apuun seksuaalisen häirinnän kokemuksissa erityisesti sosiaalisessa mediassa, seksuaalineuvontaan ja -terapiaan. Lisäksi pitäisi kehittää matalan kynnyksen avoimia kohtaamispaikkoja sekä opintoihin ja työelämään ohjaamista hyvin matalalla kynnyksellä kuitenkin niin, että ihmiset nähdään suoraan toimijoina eikä kohteina.

Päätös: kuultiin esitys, keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

3. Väkivallaton Vantaa -toimintaohjelma

Väkivallan ehkäisy on tärkeä osa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä ja kuuluu kaikille sosiaali-, terveys-, kasvatus-, opetus- ja nuorisotyön ammattilaisille. Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta

tutustui Väkivallaton Vantaa -hankkeen suunnitelmaan sen aloitusvuonna syksyllä 2020. Hanke alkoi Vantaan kaupungin ja Vantaan turvakoti ry:n yhteishankkeena, ja vuonna 2021 se on yhdistänyt voimansa Vantaa–Kerava-sote: Asukkaan asialla -hankkeen kanssa hyödyttäen nyt sekä vantaalaisia että keravalaisia. Hanke päättyy maaliskuussa 2022. Erityisasiantuntija Lotta Hällström kertoi hankkeen edistymisestä ja ajankohtaisista kuulumisista.

Väkivallaton Vantaa -hankkeen yleisenä tavoitteena on tunnistaa väkivalta ja antaa välineitä siihen puuttumiseen. Hankkeessa on huomioitu maahanmuuttajuuteen liittyvät erityishaasteet, väkivallan kulttuuriset kysymykset ja kunniaväkivalta. Käytännössä hanke sisältää neljä osatavoitetta:

1. Kaikilla Vantaan alueen lapsiperheiden kanssa työskentelevillä on valmiudet ottaa puheeksi lähisuhdeväkivalta ja sen ehkäisy ja käytössä on yhteiset ja toimivat työvälineet tilanteisiin puuttumiseen.
2. Vantaalla on toimiva avainhenkilöverkosto, jolla vahvaa osaamista ja selkeää roolitus lähisuhdeväkivaltilanteissa.
3. Vantaalla on toimiva palvelupolku, jossa kolmas sektori on osana.
4. Vantaan koordinaatorakenne lähisuhdeväkivaltatyössä vahvistuu.

Tavoitteiden toteutuminen edellyttää mahdollisimman matalaa kynnystä väkivallan puheeksiottoon ja toimivaa palvelupolkua, jota pitkin väkivallan osapuolet ohjataan tuen piiriin. Tavoitteiden edistämiseksi on mm. tehty laaja kartoitus työntekijöille, pidetty laajoja puheeksiottokoulutuksia ja luotu avainhenkilöverkosto. Koulutusten videotallenteet ja ilmainen Opas väkivallan puheeksi ottamiseen ovat vapaasti saatavilla. Opaskirjasein voi tilata paperisena osoitteesta [lotta.hallstrom\(at\)vantaa.fi](mailto:lotta.hallstrom(at)vantaa.fi). Avainhenkilöverkostoon kuuluu noin 50 henkilöä eri palveluyksiköissä. He tukevat muita työntekijöitä, hallitsevat palvelukartan ja tuntevat väkivaltatyön erityispalvelut 3. sektorilla. Työ ja opas ovat saaneet kiitosta Vantaalla ja myös valtakunnallisella tasolla. Hällström sanoi olevansa iloinen erityisesti kokeneiden ammattilaisten antamasta myönteisestä palautteesta.

Koordinaation vahvistaminen edellyttää työnjaon, vastuun ja johtamisen selkeää määrittelyä lähisuhdeväkivallan vastaisessa työssä. Avainhenkilötoiminnan koordinointi ja työn juurruttaminen vaatii työpanoksen kaupungin puolella senkin jälkeen, kun väkivaltatyö on siirtynyt hyvinvointialueelle sote-uudistuksessa. Herää kysymys jatkosta, kun Väkivallaton Vantaa -hanke ja hankekoordinaattorin työ Vantaalla päättyvät maaliskuussa 2022.

Vilkaassa keskustelussa nostettiin esille mm. tiedonkulku työntekijöiden vaihtuessa, väkivallan syitä ja eri tapoja ennaltaehkäistä ja puuttua väkivaltaan. Huomautettiin, että väkivalta on usein seurausta epäonnistuneista vuorovaikutustilanteista ja todettiin, että jatkotyössä dialogitaitojen kehittämistä ja väkivallattoman vuorovaikutuksen koulutusta pitäisi olla enemmän. Keskusteltiin myös mahdollisuudesta käyttää sovittelua erilaisissa uhka- ja väkivaltilanteissa. Se ei ole kuitenkaan aina ongelmantonta tai suositeltavaa varsinkaan lähisuhdeväkivaltatapauksissa. Myös herkästi tapahtuva ohjaaminen sovitteluun koulukiusaamistapauksissa herätti ihmetystä, sillä se muistuttaa joskus vakavaa lähisuhdeväkivaltaa.

Hällström korosti lopuksi, että olisi olennaista, että jokainen työntekijä ymmärtäisi olevansa osa palveluketjua ja tarjoaisi aktiivisesti puhumisen mahdollisuuksia jo ilman epäilyä väkivallasta. On hyvin tiedossa, että asioita tunnistetaan liian myöhään. Haaveena on, että puheeksiottokoulutus kuuluisi uuden työntekijän perehdytykseen kaikilla toimialoilla.

Päätös: kuultiin esitys, keskusteltiin ja merkittiin tiedoksi.

4. Yhteinen keskustelu ja mahdollinen julkilausuma

Monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta keskusteli kokouksen teemoista yhdessä asiantuntijavieraiden kanssa ja päätti ottaa kantaa väkivallan ehkäistyön turvaamiseksi Vantaalla sote-uudistuksessa. Epäselvä koordinaatorakenne kunnan ja sote-alueen välillä uhkaa työn jatkuvuutta, koska kaupungin työntekijä on tällä tietoa siirtymässä sote-alueelle. Yhteisen keskustelun tuloksena neuvottelukunta haluaa viedä eteenpäin ainakin seuraavanlaisia huomioita, jotka muotoillaan yhdessä julkilausumaksi kaupunginhallitukselle:

- Vantaalla lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisyyn ja estämiseen pitää laatia selvä suunnitelma
- kaupungin tulee huolehtia tarvittavasta resurssista, että Väkivallaton Vantaa -hankkeessa käynnistetty työ voi jatkua
- kaikki väkivalta ja väkivallan uhka on tärkeää ja vaatii puuttumista, mutta on syytä nostaa jotain erityispiirteitä. Nostoja:
  - nais erityisyys eli sukupuolistunut väkivalta
  - koulut ja päiväkodit – koulujen kautta tietoon tuleva väkivalta on otettava huomioon ja vietävä väkivallattoman vuorovaikutuksen koulutusta koulumaailmaan missä sellaista ei vielä ole tarjolla
  - haastatteluissa esille nousseet kaksi ryhmää: nuoret (väliinputoajia) ja väkivallan tekijät, joiden palveluissa ollaan kolmannen sektorin toimijoiden varassa.
  - itseen kohdistuva väkivalta ja itsetuhoisuus
  - rasismi

Päätös: keskusteltiin ja sovittiin julkilausuman laatimisesta neuvottelukunnan Sharepointissa ja merkittiin tiedoksi.

5. Tiedoksi merkittävät asiat

- Kulttuuriseppä-palkinnon sai Länsimäen koulun kieli- ja kulttuuritietoinen tiimi ja se jaettiin monikulttuurisessa itsenäisyyspäiväjuhlassa Martinuksessa 6.12.
- Vantaa sai iCapital-palkinnon Nouseva kaupunki -sarjassa ja sen myötä 500 000 euroa, joiden kohdentamisesta aukeaa haku.
- YK:n ihmisoikeuksien päivää vietetään 10.12. webinaarin merkeissä. Kaikki ovat saaneet kutsun.

Päätös: merkittiin tiedoksi.

6. Muut esille tulevat asiat

Vantaalla toteutettiin tänä vuonna väkivaltaisen radikalisoitumisen ennaltaehkäisemiseen tähtäävä RAD-hanke. Hankkeessa tarjottiin aiheesta peruskoulutus laajalle joukolle ja pidettiin syventäviä case-työpajoja. Niistä tuli hyvää palautetta. Uusi haku on avautunut, ja hankkeelle haetaan jatkoa.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.30. Seuraava kokous pidetään 9.2.2022. Paikkaa ei ole vielä sovittu.